

Decembar

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

1. decembar
- Vrhovni komandant NOV i PO Jugoslavije Josip Broz Tito pohvalio 1. dalmatinsku NOU brigadu što je uspešno izvršila zadatke u borbama za zauzimanje Jajca.
 - Vrhovni štab NOV i PO Jugoslavije dostavio Glavnom štabu NOV i PO za Hrvatsku primedbe u pogledu održavanja radio-veze i uputstvo za organizaciju radio-telegrafskog kursa.
 - U s. Drinićima (kod Bos. Petrovca) izašao prvi broj lista »Narodno oslobođenje . organa AVNOJ-a. List je doneo ceo tok I zasedanja AVNOJ-a.
2. decembar
- Ambasador izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije u Vašingtonu obavestio svoju vladu u Londonu da su članovi Informativnog jugoslovenskog centra u Njujorku pali pod »uticaj komunističke propagande« i da rade protiv vlade u Londonu i Draže Mihailovića.
4. decembar
- Referent saniteta VS NOV i POJ obavestio Privremeni upravni odsek pri VS o radu lekarske komisije i predložio da Sanitetski odsek u svom radu koordinira sa zdravstvenim odsekom Izvršnog odbora AVNOJ-a.
5. decembar
- Po naređenju Vrhovnog komandanta NOV i POJ formiran Stab operativnog sektora Mrkonjić-Grad – Jajce, koji je objedinjavao dejstva po jednog bataljona 5. crnogorske i 10. hercegovačke NOU brigade i dva bataljona 3. krajiškog NOP odreda, sa zadatkom: odbrana pravca Jajce – Mrkonjić-Grad.
- Decembar p.
- Na velikom narodnom zboru u Cazinu govorio vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito. Između ostalog, on je prvi put javno izjavio da se zove Josip Broz i da je radnik. Hrvat iz Zagorja.
 - Sekretar CK SKOJ-a Ivo Lola Ribar uputio članu Politbiroa CK KPJ Aleksandru Rankoviću pismo o potrebi da se SKOJ u vojsci reorganizuje.
6. decembar
- CK KPJ uputio CK KPII pismo o formiranju partijskih komiteta u divizijama, o kompetencijama, zadacima i potčinjenosti tih komiteta 1 o sastavu i zadacima partijskih ćelija u štabovima divizija i korpusa.
 - U Bos. Petrovcu otpočela trodnevna I zemaljska konferencija AF2-a za Jugoslaviju. koja je organizaciono uobličila AF2 i postavila sledeće zadatke: pružanje što veće pomoći jedinicama NOV i PO Jugoslavije; mobilizacija žena za učešće u oružanim i diverzantskim akcijama; svestrana pomoć organima narodne vlasti u organizovanju pozadine; briga o deci; jačanje bratstva i jedinstva među ženama Jugoslavije i pojačan rad na kulturno-prosvetnom uzdizanju žena u selu. Na konferenciji je izabran Centralni odbor AF2-a za Jugoslaviju, od 20 drugarica. Prvog dana konferencije vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito održao je govor u kome je ženama Jugoslavije odao visoko priznanje za njihov rad u narodnooslobodilačkoj borbi.
7. decembar
- VS NOV i POJ naredio komandantu Vojne škole NOV i POJ da viši i niži kurs traju po 30 radnih dana.
11. decembar
- Vrhovni komandant NOV i PO Josip Broz Tito ukazao Stabu 3. udarne divizije NOVJ na taktičke greške i propuste u borbama za odbranu Jajca i dao mu direktivu za ofanzivna dejstva na neprijateljske komunikacije na prostoriji Travnik – D. Vakuf – Čosići.
 - Šef Privremenog upravnog odseka pri VS NOV i POJ naredio Komandi mesta Cazin da na svom području izvrši popis vojnih obveznika.
12. decembar
- Na Zumberku održan sastanak S'aba 2. operative zone NOV i PO Hrvatske i slovenačke NOLI brigade 'Ivan Cankar . na kome je formiran Operativni štab za rukovođenje zajedničkim akcijama jedinica 13. proleterske NOU brigade »Rade Končar« i slovenačke NOU brigade 'Ivan Cankar .

13. decembar - Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio Kominternu telegram u kome oštro osuđuje pisanje »Njujork tajmsa« i tobožnjim borbama Draže Mihailovića protiv okupatora i ponovo moli da u Jugoslaviju dođe jedna komisija svih saveznika koja bi se uverila u izdaji Draže Mihailovića i upoznala sa stvarnim stanjem u zemlji
14. decembar - Član Poltbiroa CK KPJ Edvard Kardelj uputio Centralnom komitetu KPJ opširan Izveštaj o vojno-političkoj situaciji u Sloveniji posle neprijateljskih letnjih operacija i o drugim aktuelnim pitanjima: iznosi mere okupatora za razbijanje NOB-a govori o sadašnjem stanju NOV i PO u Sloveniji o merama koje CK KP Slovenije i GS NOP odreda za Sloveniju preduzimaju u cilju jačanja oružane borbe, o formiranju brigada, o radu na učvršćenju OP; ističe da je narod u Sloveniji sa oduševljenjem primio obrazovanje AVNOJ-a i šalje predloge za izbor predstavnika Slovenije u to najviše telo; govori o političkim manevrima reakcije u vezi sa nacionalnim pitanjem i o merama CK KP Slovenije za njihovo razobličavanje; slika stanje u organizacijama KP Slovenije; u vezi sa problemima međunarodnog priznanja narodno-oslobodilačkog pokreta ističe da ovaj mora pobediti izvojevati vlastitim snagama i time onemogućiti da reakcija, uz pomoć inostranstva, narodima Jugoslavije nametne stari režim.
15. decembar - U Londonu agencija »Rojter« objavila saopštenje izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije u kome se ističe da četnici Draže Mihailovića vode borbu protiv okupatora i da su netačne vesti o njihovoj saradnji sa Italijanima i Nemcima. Sutradan je ista agencija objavila da to nije zvaničnu saopštenje izbegličke vlade, već izvesnih vojnih krugova.
16. decembar -- U Otavi (u Kanadi) održan I kongres Slovenske zveze napredne organizacije iseljenika – Slovenaca u Kanadi. Kongres je osudio saradnju Slovenske ljudske stranke i drugih građanskih partija sa okupatorom i pružio podršku NOP-u.
- Nemačka Vrhovna komanda izdala direktivu za borbu protiv partizana, u kojoj ističe: da ta borba nema ničega zajedničkog sa odredbama Ženevske konvencije, pa se naređuje da jedinice upotrebe sva sredstva, bez ikakvog ograničenja, čak i prema ženama i deci, i da zbog toga nijedan nemački vojnik ne sme biti pozvan na sudsku i disciplinsku odgovornost.
- Ukinut Privremeni upravni odsek pri VS. a formiran Pozadinski odsek VS NOV i POJ, sa zadatkom da organizuje komande područja i komande mesta i da vodi kontrolu nad njihovim radom.
15. decembar - VS NOV i POJ izdao naređenje da se pri Stabu 4. operativne zone NOV i PO Hrvatske formira Sekcija za ratnu mornaricu, sa zadatkom da, na dobrovoljnoj bazi, mobilise mornare u narodnooslobodilačke mornaričke odrede i da što pre dođe do manjih plovnih jedinica radi dejstava mornaričkih odreda na moru.
- U Glavnom stanu nemačke Vrhovne komande kod Gerlica (u 1st. Pruskoj) otpočela dvodnevna konferencija vođe Trećeg Rajha Adolfa Hitlera s načelnicima generalštabova i ministrima spoljnih poslova Nemačke i Italije, na kojoj je, pored ostalog, zaključeno da se osiguraju južne obale Evrope i u toku naredne preduzmu zajedničke operacije protiv NOV i PO Jugoslaviji i Titove države
20. decembar - U »Borbi« objavljen članak vrhovnog komandanta NOV i PO Jugoslavije Josipa Broza Tita: »Stvaranje narodnooslobodilačke vojske«, u kome su izneti osnovni taktički principi jedinica NOV i POJ.
21. decembar - Adolf Hitler izdao naredbu o reorganizaciji komandovanja na Jugoistoku između nemačkih, italijanskih, bugarskih i ustaško-domobrinskih snaga.
- Sef Pozadinskog odseka VS NOV i POJ obavestio GS NOV i PO za Hrvatsku i Stab I. bosanskog udarnog korpusa NOVJ da će rukovoditi vojnopozadinskim komandama direktno, bez posredništva operativnih jedinica, i odredio teritoriju pojedinih vojnih područja.
22. decembar - Američki književnik jugoslovenskog porekla, Luj Adamić, izjavio američkoj javnosti da jedino partizani u Jugoslaviji vode oslobodilačku borbu, a da četnici Draže Mihailovića saraduju sa okupatorom.
24. decembar - Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito. u cilju boljeg rukovođenja, izvršio reorganizaciju Vrhovnog štaba, koji je od tada imao sledeću strukturu: 1) Operativni odsek (tri sekcije: za pripremu i izvođenje operacija, za organizaciju, formaciju i mobilizaciju vojske, za nastavu i obuku); 2) Obaveštajni odsek (obaveštajna sekcija i sekcija za kontrašpijunažu); 3) Ekonomski odsek (tri sekcije: za naoružanje i ubojnu spremu, za ishranu i dotur, za odečnu i obućnu opremu); 4) Vojnosudski odsek; 5) Odsek za vojne vlasti u pozadini; 6) Tehnički odsek (četiri sekcije: gra-

devinska, poštansko-telegrafska, saobraćajna i industrijska); 7) Saniteski odsek (četiri referenta: za sanitet operativne vojske, za epidemiologiju, za bolnice i za apotekarstvo); 8) Komisija za borbu protiv špijuna i pete kolone

- Odlukom VS NOV 1 PO Jugoslavije dotadanji Pozadinski odsek preimenovan u Odsek Vrhovnog štaba za vojne vlasti u pozadini.

25. decembar

- VS NOV i POJ izdao direktivu Stabu 4. operativne zone NOV i PO Hrvatske: da što pre formira 4. i 5. NOU brigadu na području južne i severno Dalmacije.
- Odsek Vrhovnog štaba za vojne vlasti u pozadini izdao naredbu kojom reguliše upotrebu radne snage i prevoznih sredstava za potrebe NOV i PO Jugoslavije.

26. decembar

- Ministar spoljnih poslova vlade V. Britanije Antoni Ildn primio predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije i kritikovao politički rad ove vlade, posebno rad u resoru ministarstva inostranih poslova.

27. decembar

- U oslobođenom Bihaću, uz prisustvo 365 delegata iz svih krajeva Jugoslavije i iz NOV i POJ, otpočeo 1 kongres antifašističke omladine Jugoslavije. Na tom kongresu, koji je trajao tri dana, govorili su vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito i predstavnici CK KPJ, AVNOJ-a, AFZ-a i NOV i PO Jugoslavije. Podneseni su sledeći referati: »Omladina u borbi protiv fašističkih Istrebljivala naroda«, »Omladina i sutrašnjica naše domovine«, »Bratstvo omladine svih jugoslovenskih naroda i oružano bratstvo sa omladinom Sovjetskog Saveza – zaloga pobeđe«, »Stvorimo jedinstvenu antifašističku organizaciju . Kongres je usvojio Organizacionu rezoluciju, kojom se osniva Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije (USAOJ), sa zadatkom da ujedini i organizuje sve snage mlade generacije naše zemlje u službi oslobodilačkog rata i pobeđe nad fašističkim okupatorom i njegovim saradnicima. Izabran je Zemaljski odbor od 30 članova i upućen proglas pod naslovom »Omladini svih naroda Jugoslavije .

- Predsedništvo AVNOJ-a sprovedo opšte slobodne tajne izbore u okruzima Drvar i Podgrmeč. Biračko pravo prvà put su dobile žene i omladina od 18 godina. Tog dana su izabrani seoski i gradski NO odbori, koji su pak, po delegatskom sistemu, birali opštinske, sreske i okružne NO odbore.

- Sef Odseka VŠ NOV i POJ za vojne vlasti u pozadini upozorio komande područja na isključivu kompetenciju Vrhovnog štaba za mobilizaciju radi popune jedinica NO vojske.

29. decembar

- Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito izdao naredbu o ustrojstvu i nadležnosti vojnih sudova u NOV i PO Jugoslavije, kojom su izmenjeni neki odeljci Statuta proleterskih NOU brigada, donetog februara 1942. godine.

- Centralni odbor AFZ-a Jugoslavije uputio svim organizacijama AFZ-a pismo o akciji na prikupljanju dobrovoljnih priloga u korist NOB-a.

30. decembar

- Po naređenju VŠ NOV i POJ, od 12. 16. i 17. hrvatske NO brigade formirana 4. (slavonska) divizija NOVJ (kasnije: 12. divizija NOVJ)

- Šef Tehničkog odseka VŠ NOV i POJ obavestio Štab 4. operativne zone NOV i PO Hrvatske o stalnom redu vožnje na partizanskoj pruzi Drvar – Mliništa, koji stupa na snagu 1. januara 1943.

Skojevski rukovodioci u jedinicama NOV i POJ održali savetovanje, u prisustvu delegata CK KPJ i 123 izabrana delegata, na kome su, pored ostaloga, izmenjali iskustva, zaključili da se po brigadama formiraju komiteti SKOJ-a koji bi nižim rukovodstvima i grupama pomagali postavljanjem određenih zadataka, kontrolom rada i ispravljanjem grešaka i odredili zadatke SKOJ-a u vojsci.

Decembar k.

- U s. Drinićima (kod Bos. Petrovca) izašao pivi broj lista »Zena danas«, organa AFZ-a Jugoslavije.

- Za obezbeđenje i pratnju VŠ u mestu i u pokretu formiran Prateći bataljon VS NOV i POJ (do tada je postojala Prateća četa).

Decembar

Vlada SSSR tražila od ministra inostranih poslova V. Britanije Antoni Ildna, prilikom njegove posete Moskvi, da vlada V. Britanije utiče na izbegličku vladu Kraljevine Jugoslavije kako bi Draža Mihailović prekinuo saradnju sa okupatorom.

Predstavnik ministarstva inostranih poslova V. Britanije izjavio predstavniku izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije da su snage NOV i POJ aktivne u borbi protiv okupatora, a da snage Draže Mihailovića od oktobra prošle godine ne vode borbu protiv Nemaca i Italijana.

- VS NOV i POJ izdao Uputstvo za odbranu od bornih kola, namenjeno svim jedinicama NOV i POJ; da se upoznaju sa osobinama i taktičkom upotrebom bornih kola i s načinom vođenja borbe protiv njih
- Zdravstveni odsek Izvršnog odbora AVNOJ-a izdao uputstvo o organizaciji zdravstvene službe na oslobođenoj teritoriji.
- Ekonomsko-finansijski odsek Izvršnog odbora AVNOJ-a doneo niz odluka: o regulisanju kirija, o svojini i poslovanju električnih centrala i mlinova, o ukidanju taksa, o zaštiti i seči šuma, i druge odluke.
- VŠ NOV i POJ izdao kratko uputstvo o noćnim napadima na naseljena mesta, namenjeno u prvom redu slušaocima kurseva Vojne škole NOV i POJ.
- U »Proleteru«, organu CK KPJ, u br 16, objavljen članak generalnog sekretara KPJ Josipa Broza Tita »Borba protiv okupatora prvi i najvažniji zadatak«, u kome se iznosi da KPJ ima rukovodeću ulogu u NOB-u zbog njene pravilne političke linije i naglašava da komunisti moraju i nadalje, svojim pravilnim radom, čuvati poverenje koje je KPJ do tada stekla.

Decembar

- U »Proleteru«, organu CK KPJ, u br. 16, objavljen članak generalnog sekretara KPJ Josipa Broza Tita »Nacionalno pitanje u Jugoslaviji u svjetlosti narodno-oslobodilačke borbe«, u kome se ukratko iznosi stanje naših naroda za vreme bivše Jugoslavije i naglašava da bratstvo i borbeno jedinstvo, koje se, u ovoj teškoj oslobodilačkoj borbi, kuje iz krvi najboljih sinova naših naroda, daje jasnu perspektivu – slobodu i nezavisnost naših naroda.
- Sef Tehničkog odseka VŠ NOV i POJ izdao instrukciju o organizaciji i zadacima tehničkih odseka pri komandama područja.
- U toku meseca britanske vojne vlasti uputile četnicima u Jugoslaviji, pored ostalog, 20 puškoinitraljeza, 600 ručnih bombi, drugo oružje i opremu, kao i hranu u težini od oko 1650 kgr. 3.556 dolara i 181 zlatnu funtu.
- U Torontu održana konferencija iseljenika Srba u Kanadi, na kojoj je osuđena saradnja četnika sa okupatorom i odato priznanje NOB-u.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. decembar

- Treća udarna divizija NOVJ. ojačana 3. proleterskom NOU brigadom i delovima 3. krajiškog NOP odreda, pri napadu na železničku prugu Turbe – D. Vakuf, naišla na nemačku 718. pešadijsku diviziju (bez dva bataljona), ojačanu delovima ustaške 5. brigade i domobranskog 9. i 15. pešadijskog puka, u razvoju za napad prema Jajcu. Posle žestokog susretnog boja s nadmoćnim neprijateljem 3. udarna divizija NOVJ je vodila odbrambene borbe sve do 6. decembra kada je neprijatelj, zauzeo Jajce. U tim borbama je, pored ostalih, poginuo komandant 1. dalmatinske NOU brigade Marijan Bilić, narodni heroj

1/2. decembar

- Prva proleterska udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ ušla u Skenđer-Vakuf. iz koga je, neposredno pred napad, pobegao bataljon četničkog Borjanskog odreda.

2/3. decembar

- Ustaška policija u Sarajevu, uhapsila 87 aktivista NOP-a, a idućih dana još 45. Pored više partijskih ćelija, ustašama su pali u ruke i neka ilegalna skladišta i delovi tehnike MK KPJ.
- Prva proleterska udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ zauzela Kotor-Varoš, zarobila deo mesnog domobranskog dopunskog bataljona i razbila nemačku tenkovsku četvu koja je intervenisala iz Banje Luke. LTništena su 3 a 1 tenk je oštećen.

4. decembar

- Tri brigade četničkog Romanijskog korpusa otpočele napad na Birčanski NOP odred. U sedmodnevnim borbama četnici su taj odred potisli iz Sekovića, opljačkali partijska sela Birča i spalili veći broj kuća.

5. decembar

- U V. Kladuši, naredbom GŠ NOV i PO za Hrvatsku, od 3. i 4. bataljona 1. NOU brigade Hrvatske i Udarne bataljona Kordunaškog NOP odreda formirana 15. hrvatska NO brigada.
- U Podgrmeču, po naređenju Štaba 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ, formiran 1. haubički divizion 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ (tri baterije – šest haubica 100 mm).

- Decembar p.* – Po direktivi VS NOV i POJ, 1. proleterska i 3. udarna divizija NOVJ, posle napuštanja Jajca, prodrle u srednju Bosnu, razbile brojne četničke jedinice, presekle komunikacije između Banje Luke i Doboja, ugrozile Banju Luku i železničke pruge u dolini r. Bosne i r. Lašve i stvorile uslove za razmah oslobodilačke borbe u tom kraju.
6. decembar – Delovi nemačke 718. pešadijske divizije ušli u evakuisano Jajce, pošto se prethodno 3. udarna divizija NOVJ, zamorena višednevnim borbama, povukla preko r. Ugra.
7. decembar – Jedan bataljon nemačke 714. pešadijske divizije potisnuo delove 1. proleterske NOU brigade i zauzeo Kotor-Varoš.
9. decembar – U Sarajevu, posle zverskog mučenja u zatvoru, ustaška policija bacila sa četvrtog sprata na ulicu člana mesnog komiteta KPJ za Sarajevo Adema Buca, narodnog heroja.
10. decembar – Otpočeo napad 4. i 5. udarne divizije 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ na dobro utvrđeni neprijateljski pojas odbrane od San. Mosta do Ljubije. U oštrim borbama je zauzeto preko 20 uporišta spoljne odbrane, a 1. i G. krajiška NOU brigada su prodrle u San. Most. Ipak, nepotpuno izolovana posada se održala do 22. decembra, kada se spojila s jednom kombinovanom nemačko-domobranskom pukovskom borbenom grupom koja je intervenisala iz Prijedora. U borbi kod San. Mosta je pored ostalih poginuo komandant bataljona u 4. krajiškoj NOU brigadi Simo Bajić. a kod s. Stare Rijeke komandir čete u 5. krajiškoj NOU brigadi Tomića Spanović, narodni heroji.
- Treća proleterska udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ, gotovo bez otpora, zauzela Kotor-Varoš. Glavnina mesnog dopunskog domobranskog bataljona predala se.
- 10/11. decembar – Prva i G. krajiška NOU brigada 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ, podržane korpusnim haubičkim divizionom, probile spoljnu odbranu, prodrle u utvrđeni San. Most, zauzele deo grada i zarobile oko 200 domobrana i 100 četnika, ali su odatle odbačene udarom u leđa od strane ustaša i četnika iz s. Sasine.
- 12/13. decembar – Prva i 6. krajiška NOU brigada ponovo zauzele deo San. Mosta, ali su se u toku dana morale povući, jer je iz Prijedora u grad pristiglo pojačanje (jedan nemački bataljon).
14. decembar – Kod Banje Luke 1. proleterska udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ u susretnoj borbi razbila ojačanu 3. četu 1. bataljona 741. puka nemačke 714. pešadijske divizije i četnički bataljon »Petar Mrkonjić« i zauzela s. Jošavku.
- Peta crnogorska udarna brigada 3. udarne divizije NOVJ ušla u s. Blatnicu (kod Teslića), iz kojeg su delovi četničkog bataljona »Tankosić« odstupili bez otpora. Uništene su električna centrala, pilana i ž. slanica.
15. decembar – Dva bataljona nemačke 717. pešadijske divizije, dva bataljona ustaške 1. brigade i pet bataljona domobranske 3. pešadijske divizije otpočeli koncentrično nastupanje (poduhvat »Tuzla II«) ka Majeveci s ciljem da na toj teritoriji okruže i unište 6. istočnobosansku NOU brigadu, 3. odred 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske i Majevički NOP odred. Međutim, posle višednevnih borbi, jedinice NOV i POJ su se 18. i 19. decembra probile preko komunikacije Tuzla – Zvornik u Birač, zarobivši pri tom 23. četu domobranskog 11. pešadijskog puka i nešto četnika. Ogorčen zbog neuspeha, neprijatelj je u selima oko Lopara pobio oko 250 ljudi i žena, dok je 110 njih odveo u Nemačku na rad. U borbi su pored ostalih poginuli Suljo Jahić i Milenko Verkić, narodni heroji.
- Posle desetodnevnih borbi 2. proleterska udarna divizija NOVJ zauzela Livno. Posada (oko dva bataljona ustaške 5. brigade i po jedna četa domobrana i milicije) potpuno je razbijena.
- Prva proleterska udarna divizija NOVJ (bez 3. krajiške NOU brigade) u četvorodnevnom borbama protiv delova četničkog odreda »Borje«, ojačanih manjim nemačkim jedinicama, oslobodila sela u rejonu Prnjavor – Kotor-Varoš – Banja Luka i odbacila ih u s. Celinac i s. Klačnice (kod Banje Luke).
- U dolini r. Bosne otpočela četvorodnevna dejstva 3. udarne divizije NOVJ. u kojima je ona između Zenice i Zepča, prekinula saobraćaj železničkom prugom Sl. Brod Sarajevo, uništila posade i spalila ž. st. Vranduk i Nemilu u selima Gučoj Gori i Mehurićima. U tim borbama su poginula i zarobljena 153 neprijateljska vojnika i razoružano je 370 milicionera.

- Decembar p. p.* — U Jajcu, po naređenju Štaba 1. bosansko-udarnog korpusa NOV.!, formirana Komanda vojnog područja Jajce.
- U s. Veličanima (kod Trebinja) obnovljen OK KPJ za južnu Hercegovinu.
- Decembar d. p.* — U rejonu Prozora, odlukom Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu, formirano Okružno povereništvo KP.T za okrug Prozor — Konjic.
- 17. decembar* — Kod s. Mitrovića (blizu Prijedora) 3. bataljon 1. krajiške NOU brigade razbio nemačku kolonu jačine bataljona i naneo joj gubitke od 80 mrtvih i 6 zarobljenih.
- 17/18. decembar* — Druga dalmatinska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ ušla u Sujicu, iz koje se ustaška posada bez otpora povukla u Duvno.
- 18. decembar* — Osetivši dolazak 8. istočnobo-sanske NOU brigade i 3. odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske, delovi četničkog Romanijskog korpusa otpočeli povlačenje iz Birča. Birčanski NOP odred i ubrzo pristigla 6. istočnobosanska NOU brigada razbili su deo četnika, dok su ostali četnici pobjegli prema Romaniji.
- U borbi na Crnom vrhu delovi 1. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOV.J su odbacili 1. bataljon 741. puka nemačke 718 pešadijske divizije, ojačan jednim domobranskim bataljonom prema Banjoj Luci.
- 19. decembar* — U većini srezova Bos. krajine održani sreski zborovi, odnosno konferencije omladine Izabrani su delegati za Prvi kongres USAOJ-a; podneseni su referati o ulozi omladine u ratu, o bratstvu južnoslovenskih naroda i o mestu i ulozi omladine u oslobođenoj zemlji; raspravljano je o zimskoj pomoći i o pretkongresnom takmičenju; u nekim mestima je izvršena i popuno (odnosno izbor) sreskih rukovodstava NOSOBIH.
- Posle kraće borbe delovi 2. proleterske udarne divizije NOVJ zauzeli Duvno. Ustaško-domobranska posada (delovi ustaške 5. brigade i domobranskog 1. dobrovoljačkog puka — oko 1.100 vojnika) u neredu se povukla u Posušje.
- 22. decembar* — Ojačani I. bataljon nemačkog 741. pešadijskog puka zauzeo s. Celinac kod Banje Luke potisnuvši delove 1. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ. U borbi je poginuo pomoćnik političkog komesara čete Vojmir Maslovarić, narodni heroj.
- 26. decembar* — Kod s. Pribinića 3. krajiška udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ sprečila ispad iz Teslica tri bataljona četničkog Borjanskog odreda i pet domobranskih četa i nanela im osetne gubitke.
- 26/27. decembar* — Prva dalmatinska i 10. hercegovačka udarna brigada 3. udarne divizije NOVJ zauzela Turbe (kod Travnika), razbile 1. bataljon domobranskog 9. pešadijskog puka i uništile ž. st. Turbe i Goleš, jedan veći vijadukt, pilanu i električnu centralu. U borbi, na Ravnoj gori, poginuo je politički komesar čete u 3. bataljonu 10. hercegovačke NOU brigade Asim Zupčević, narodni heroj.
- 27. decembar* — Iz Birča 6. istočnobosanska NOU brigada otpočela prodor na Romaniju. Za dvanaest dana ona je prokrstarila Romaniju, Glasinac, Ozren i Zvijezdu, uništila nekoliko četničkih štabova i ustaško uporište u s. Zljebovima, te znatno uzdrmala četničku organizaciju, a od novih boraca na Glasincu formirala još jedan svoj bataljon.
- Us. Orahovljanima (kod Ključa), od krajiške polubrigade i delova 3. krajiškog NOP odreda, formirana 7. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOV.i
- 27/28. decembar* — Peta krajiška NOU brigada, ubačena u pozadinu neprijateljskog fronta, posle kraće borbe zauzela Blagaj (na putu Prijedor — Bos. Novi), gde je zarobila četnu domobranu i zaplenila 130 pušaka. 3 mitraljeza. 5 p. mitraljeza i drugo.
- 28. decembar* — U Cazinu, od novih boraca iz Cazinske krajine i 3. bataljona 1. krajiške NOU brigade, formirana 8. krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ.
- Treća krajiška udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ zauzela s. Gusti Teslić (kod Teslica), razbila četnu domobranu i uništila oklopni voz.
- 28/29. decembar* — Kod s. Devetine (na putu Banja Euka — Prnjavor) dva bataljona 1. proleterske NOU brigade razbila nemačko-četničku kolonu (350 nemačkih vojnika i 150 Četnika sa 2 tenka. 4 minobacača. 2 haubice) i proterala je u s. Klačnice.
- Druga proleterska i 2. dalmatinska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ napale utvrđeni Kupres. ali ga, i pored velikih gubitaka, nisu zauzele, zbog intervencije delova ustaške 5. brigade iz Bugojna.

- 29/30. decembar Na pruži Bos. Novi - Kostajnica I. bataljon 5 krajiške NOU brigade uništio dva veća gvozdena mosta (na r. Strižni i na Đurića jarku) i razoružao obezbeđenja (polučetu domobrana), zaplenivši 7 p. mitraljeza, 46 pušaka i 5 sanduka municije.
31. decembar – Oblasni komitet za Bos. krajinu uputio pismo Centralnom komitetu KPJ: ukazuje mu na znatne gubitke krajiških jedinica zbog nedovoljne obuke i nepotpunih priprema velikih vojnih akcija; traži da se zaoštiri odgovornost rukovodilaca u pogledu čuvanja ljudi i komandnog kadra u borbi.
- Decembar k. – U rejonu Kotor-Varoši odlukom Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu, formirano Okružno povereništvo KPJ za srednju Bosnu, koje je obuhvatalo Kotor-Varoš. Banju Luku, Prnjavor i Teslč.
- Odlukom PK KPJ za BiH formiran Oblasni komitet KPJ za istočnu Bosnu.
- U Mostaru obnovljen Oblasni komitet SKOJ-a za Hercegovinu.

CRNA GORA

- Decembar p. – U rejonu Zabljaka poginuo prvi predsednik SNO odbora za durmitorski srez Jakov Ostojić, narodni heroj.
19. decembar – Komandant Limsko-sandžačkih četničkih odreda Pavle Đurišić uputio narodu istočnih krajeva Crne Gore proglas u kome ga upozorava na potrebu za povećanom budnošću prema organizacijama KPJ i partizanskim grupama.
- Decembar** – U s. Gračanici (kod Andrijevice). opkoljen u jednoj kući s još nekoliko drugova, boreći se protiv četnika, poginuo član SK KP.T za Andrijevicu Radule Jevrić, narodni heroj.

HRRVATSKA

1. decembar – U Baniji izašao prvi broj lista »Pregled naše štampe«, u izdanju agitpropa OK KPH za Baniju.
2. decembar – CK KPH obavestio Povereništvo CK KPH za Slavoniju o odluci CK KPJ da se u vojnim jedinicama i na terenu organizuje mreža dopisnika za »Borbu« i ostale listove.
- U s. Mariji Bistrici (kod Zagreba) 1. bataljon Kalničkog NOP odreda razoružao 60 domobrana i zapalio opštinsku i poštansku arhivu, a narodu podelio životne namirnice iz opštinskog magazina. Delovi Kalničkog NOP odreda su oštetili sva postrojenja i električnu centralu u rudniku uglja Zajezda (kod Zagreba).
- Delovi Kalničkog NOP odreda zauzeli ustaško uporište u s. V. Trojstvo (kod Bjelovara) i zapalili opštinu, ž. st. Mišulinovac. magacine i jednu kompoziciju voza. Ustaše su pobile u pravcu Bjelovara.
- Po naređenju Štaba 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske formirano Zumberačko vojno područje.
3. decembar – Kod Vočina delovi I. slavonske NOU brigade napali neprijateljski transportni voz i uništili lokomotivu i 4 vagona, ubili 6. ranili 2 i zarobili 43 domobrana i žandarma, te zaplenili 2 mitraljeza, 4 p. mitraljeza, 2 automata. 36 pušaka, 2 minobacača sa 28 mina, 6000 metaka i drugu ratnu opremu.
- Delovi 3. bataljona Banijskog NOP odreda zauzeli s. Crkveni Bok (kod Kostajnice), zarobili 12 žandarma i domobrana i zaplenili 14 pušaka, oko 2000 metaka i drugu opremu.
- Između žel. st. Medak i Raduč (na pruži Ogulin – Knin) delovi 1. bataljona Ličkog NOP odreda porušili prugu i tt veze, zbog čega je saobraćaj bio prekinut 2 dana.
- Na mestu Gradini (između Velelukc i Korčule) grupa partizana napala italijanske vojnike i nanela im gubitke od 9 mrtvih i 5 ranjenih, te spalila 1 kamion.
1. decembar – Otpočeo napad jakih italijanskih snaga na 1. istarsku partizansku četvu »Vladimir Gortan« na Planiku. Ceta se 5. decembra neopaženo povukla i podelila u tri grupe. Jedna grupa se povukla u pravcu Brkina i pridružila Soškom NOP odredu, druga se uputila ti zapadnu Istru, a troća na severoistok, u s. Smrdčće.

- Kod s. Podstrane (na komunikaciji Split – Omiš) ?, bataljon 3. dalmatinske NOU brigade napao italijansku kolonu i ubio ili ranio oko 40 italijanskih vojnika, a zaplenio veliku količinu oružja. Za odmazdu, italijanski vojnici su u tom selu zapalili 30 kuća i ubili 23 stanovnika.
Jedinice 2. bataljona Kalničkog NOP odreda zauzele s. Bulinac (kod Bjelovara), zarobile 180 domobrana i zaplenile mnogo oružja i druge ratne spreme.
- Jedinice 1. bataljona 3. dalmatinske NOU brigade otpočele dvodnevno razoružavanje četničkih i domobranskih posada u selima: Gracu. Otavicama. Kanjanama. Kadinoj Glavici, Parčiću, Miočiću i Biočiću (sva kod Drniša).
Jedinice 13. hrvatske NOU brigade »Josip Kraš« zauzele italijansko uporište Radatoviće (kod Metlike), pošto su italijanske vojnike prisilile da ga napuste.
- Decembar p.* – Na ulicama Splita otpočele demonstracije protiv fašističkog terora. Povod je bio dovođenje u Split 90 uhapšenih Starokaštelanaca. upućenih u internaciju.
- 6. decembar* – Jedinice 1. slavonske NOU brigade napale Podrav. Slatinu, ali su se 7. decembra ujutru morale povući zbog otpora neprijateljske posade. Zarobljena su 64 domobrana a zaplenjeno je 70 pušaka. 3 automata, 8 p. mitraljeza i 10.000 metaka.
– Između s. Segeta i s. Marine (kod Trogira) delovi Trogirske partizanske čete napali iz zasede italijansku kolonu i naneli joj gubitke od 14 mrtvih i 5 ranjenih, te zaplenili 16 pušaka, oko 2200 metaka, 29 ručnih bombi i drugu opremu.
– Između s. Ključa i V. Trgovišta (kod Zagreba) jedinice 1. bataljona Kalničkog NOP odreda odbile napad ustaša, domobrana i žandarma i nanele im gubitke od 4 mrtva i 12 ranjenih.
- 7. decembar* – GS NOV i PO za Hrvatsku dostavio jedinicama uputstvo o organizaciji bolnica.
– U s. Golubiću (kod Gračaca) jedan bataljon 9. hrvatske NO brigade napao 1 razoružao 46 četnika.
Između s. Popovače i s. Volodera (na pruzi Beograd – Zagreb) diverzantska grupa 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske miniranjem srušila neprijateljski transportni voz, uništivši lokomotivu i 15 vagona.
– Bračka partizanska četa zauzela neprijateljsko uporište u s. Praznici (na o. Braču) koje su branili žandarmi i italijanski vojnici. Veći broj žandarma je zarobljen, dok se manji deo s italijanskim vojnicima povukao u pravcu Nerežišća.
- 7/8. decembar* – Kod s. Kamanja (između Karlovca i Metlike) jedinice 13. hrvatske NOU brigade »Josip Kraš« porušile prugu, zbog čega je saobraćaj bio obustavljen 24 časa.
- 8. decembar* – Kod s. Vrača (blizu Gračaca) delovi 9. hrvatske NO brigade odbili napad četnika iz s. Golubića, s. Dubokog Dola i s. Krupe i naneli im gubitke od oko 12 mrtvih i više ranjenih.
Kod s. Prevršca i s. Babine Rijeke jedinice 8. hrvatske NO brigade 7. divizije NOVJ odbile napad delova domobranske 2. brdske brigade iz Kostajnice, pretrpevši gubitke od 3 mrtva i 11 ranjenih boraca.
– Delovi 7. hrvatske NO brigade 7. divizije NOVJ zauzeli domobransko uporište u s. Majur (kod Kostajnice), zarobili 40 domobrana i zaplenili 50 pušaka, 2 mitraljeza, 2 p. mitraljeza. 1 automat. 2 sanduka bombi, 30.000 metaka i drugu opremu.
– Između ž. st. Medak i Raduč (na pruzi Gospić – Gračac) delovi 1. bataljona Ličkog NOP odreda porušili prugu, zbog čega je saobraćaj bio obustavljen 40 časova.
– Delovi partizanskog bataljona »Vid Mihaljević« zauzeli s. Studence (kod Imotskog) koje su branili milicioneri. Zatim su održali manifestacioni zbor na kome je bilo prisutno preko 200 seljaka. Zarobljeno je 1) milicionera. a zaplenjeno 9 pušaka i 500 metaka.
– Kod s. Srime (blizu Šibenika) italijanske snage napale jedinice Primorskog bataljona i posle žestokih borbi prinudile ih na povlačenje u pravcu pl. Svilaje.
– Između s. D. Dubrave i Sei. st. G. Dubrave (na pruzi Karlovac – Ogulin) jedinice 2. bataljona Kordunaškog NOP odreda napale domobransku stražu, zarobile 19 domobrana i zaplenile 21 pušku, 3.000 metaka i 30 bombi.
- 9. decembar* – CK KPH uputio komesarima divizija i kornusn i povereništvima CK KPH za Zagreb i Slavoniju direktivu o formiranju divizijskih komiteta i divizijskih i korpusnih Stapskih ćelija, u kojoj ističe da su osnovni zadaci divizijskog komiteta: koordinacija i

obezbeđenje jedinstvenog partijskog rada po brigadama i vođenje pravilne kadrovske politike; precizira sastav divizijske i korpusne štapske partijske ćelije, napominjući da je prva vezana za divizijski komitet, a druga za partijski forum svoje pokrajine.

Jedinice 6. i 14. hrvatske NO brigade zauzele četničko uporište u s. Gomirju (kod Ogulina), izuzev ž. st. koju su branili četnici i italijanski vojnici Poginulo je 15 četnika i 7 italijanskih vojnika, a zaplenjeno je. 4 mitraljeza. 5 p. mitraljeza. 180 pušaka, 20.000 metaka i drugu ratna oprema.

Jedinice 8. divizije NOVJ zauzele s. Banski Kovačevac i s. Skakavac (kod Karlovca), zarobile 244 domobrana i zaplenile 12 p. mitraljeza, 7 automata. 2t10 pušaka, 300 bombi. 80.000 metaka i drugu ratnu opremu.

- Delovi 9. hrvatske NO brigade zauzeli četničko uporište u s. Vučipolju (kod Gračaca).
- Kod s. Brđana (kod Sunje) jedinice 8. hrvatske NO brigade 7. divizije NOVJ miniranjem srušile neprijateljski transportni voz. Zapaljeni su lokomotiva i 20 vagona u kojima je bila velika količina životnih namirnica i ruda i 4 aviona.
- Treći bataljon Banijskog NOP odreda zauzeo domobransko uporište u s. Mošćenici (kod Siska), zarobio 12 domobrana i zaplenio 9 pušaka, oko 2000 metaka i drugu opremu.
- Drugi bataljon 1. "slavonskog NOP odreda napao domobrane i zapalio ž. st. Lipovljane (kod Novske) i kompoziciju teretnog voza. Zaplenjeno je 9 pušaka, 2 automata. 1 pisaća mašina i 2 šapirografa.

10. decembar – U rajonu s. Knezovijana, s. Mečenčana i s. Babine Rijeke ustaško-domobranske snage iz s. Kukuruzara i s. Zrina (blizu Kostajnice), ojačane tenkovima, napale 7. diviziju NOVJ, te se ova. pod pritiskom, povukla u sela Dođoše, Tremušnjak, Šušnjar i Grabovac (kod Petrinje).

- 10/II. decembar – Drugi bataljon 1. slavonskog NOP odreda posle petočasovne borbe zauzeo s. Pakračku Poljanu (kod Banove Jaruge), zarobio 18 domobrana i zaplenio 45 pušaka, 1 automat, 3 p. mitraljeza i 4.800 metaka.

- U. decembar – Naredbom GŠ NOV i PO za Hrvatsku, za uspešne borbe protiv italijanskih vojnika, Bele garde i ustaša, 13. hrvatska NOU brigada »Josip Kraš- proglašena proleterskom i dobila naziv 13. proleterska NOU brigada »Rade Končar«.
- Posle trodnevnih borbi jedinice 8. divizije NOVJ zauzele ustaško uporište s. Lasinju (kod Karlovca) i zaplenile 19 pušaka, 2 p. mitraljeza, 1 brdski top sa 51 granatom, 105 ćebadi, 36 pari cipela, 10 vojničkih odela i drugu opremu.

12. decembar – Jedinice 1. slavonske NOU brigade, uz sadejstvo delova 1. i 2. slavonskog NOP odreda, zauzele domobransko uporište Voćin, zarobile 183 domobrana i zaplenile 1 mitraljez, 15 p. mitraljeza, 8 automata. 190 pušaka, 50.000 metaka i drugu ratnu opremu.
- Kod s. Graba (blizu Gračaca) jedinice 9. hrvatske NO brigade odbile napad četničkih snaga iz Gračaca 1 sa Velebita i Crnog vrha i nanele im gubitke od 25 mrtvih.
- Povereništvo CK KPH za zagrebačku oblast uputilo OK KPH za Krapinu dva pisma u kojima ističe potrebu da se OK poveže s rudarima na svome području i da preduzima mere za poboljšanje rada partijskih organizacija.
- Formiran SK KPH za Benkovac.

13. decembar – Jedinice 7. divizije NOVJ zauzele domobranska i ustaška uporišta u s. Gori, s. Graberju, s. Kihalcu i s. Prekopi, zarobile 28 ustaša, žandarma i domobrana i zaplenile 94 puške, 1 p. mitraljez, 2 automata, 1 sanduk bombi, 6000 metaka i drugu opremu.

- U. decembar – Delovi domobranskog 12. puka napustili Udbinu i krenuli u pravcu Lovinca. Istovremeno su 4. bataljon Ličkog NOP odreda i delovi 2. udarne brigade 6. divizije NOVJ napali domobransku komoru, zaplenili veću količinu ratne opreme i ušli u Udbinu.

15. decembar – CK KPH uputio posmo zameniku političkog komesara 8. hrvatske NO brigade i ukazuje na pojačanu aktivnost vodstva HSS protiv NOP-a; objašnjava namere, reakcionarnu ulogu, način delovanja i povezanost HSS sa četnicima i velikosrpskom izbegličkom vladom Kraljevine Jugoslavije u Londonu; ističe potrebu da se vodi otvorena i odlučna borba protiv izdajničke politike vodstva HSS i da se sve partijske i masovne organizacije angažuju na uvlačenju hrvatskih m.ija i bivših članova HSS u NOB.

- Jedinice 13. proleterske NOU brigade »Rade Končar« i slovenačke NOU brigado Ivan Cankar» zauzele ustaško uporište u s. Krašiću (kod Jastrebarskog).
- Jedinice 2. bataljona Kalničkog NOP odreda razoružale domobransku posadu u s V. Trojstvu (kod Bjelovara).
Jedinice 8. divizije NOVJ zauzele domobransko uporište u s. Cemernici (kod Vrgin-mosta). zarobile 67 domobrana i zaplenile 3 p. mitraljeza. 3 automata, 60 pušaka i 1 minobacač. Jedinice 8. NO divizije imale su 12 mrtvih i 41 ranjenog.
Između ž. stanica Labin i Kaštel Stari (na pruzi Knin – Split) jedinice 3. bataljona 3. dalmatinske NOU brigade napale italijanski transportni voz. U četvoročasovnoj borbi italijanski vojnici su imali 12 mrtvih i veći broj ranjenih, a pruga je oštećena za duže vreme.
- 15 10. decembar – Jedinice 8. divizije NOVJ izvele neuspeo napad na ž. st. Topusko, koju je branilo 150 ustaša. Divizija je imala 5 mrtvih i 14 ranjenih boraca.
- 16 17. decembar – Jedinice 7. divizije NOVJ napale domobranska uporišta na Rovinama i na ž. st. Volinja (kod Kostajnice) i bunkere uz vijadukt na pruzi kod te stanice. Bunker i su zauzeti a vijadukt oštećen. Zarobljeno je 35 avijatičara, 30 domobrana, 7 železničara, a zaplenjeno 5 p. mitraljeza, 56 pušaka, 2 automata. 12.500 metaka, 4 sanduka bombi i druga ratna oprema.
Jedinice 1. slavonske NOU brigade porušile prugu Banova Jaruga – Virovitica u dužini od 3 km (između Bastaja i Đulaveca) i tt veze u dužini od 8 km. Pored toga, prekopale su put Voćin – Pivnica na 6 mesta i porušile 1 most.
- 17. decembar – GS NOV i PO za Hrvatsku izdao podređenim jedinicama uputstvo o radu vojnih sudova u brigadama i kod pozadinskih vojnih vlasti.
Sekretar operativnog partijskog rukovodstva CK KPH Vladimir Popović uputio CK KPJ pismo u kome ga obaveštava o radu i stanju u Podravini, Slavoniji i Kalniku i o namerama za formiranje divizije u Slavoniji.
Jedinice 6. i 14. hrvatske NO brigade zauzele ustaško uporište u s. Ravnoj Gori (kod Ogulina), zarobile 150 ustaša i zaplenile 150 pušaka, 5 p. mitraljeza. 1 mitraljez, 200 bombi i oko 50.000 metaka.
- 17 IS. decembar U Ložanjku (kod Ogulina) 2. bataljon Kordunaškog NOP odreda razoružao posadu bunkera i zarobio 23 domobrana a bunkere porušio.
- IS. decembar Kod s. Ml. Trojstva (blizu Bjelovara) delovi Kalničkog NOP odreda napali i zarobili 25 domobrana.
- 19. dc-embar – Između Banove Jaruge i Lipika jedinice 1. slavonskog NOP odreda porušile prugu i tt veze u dužini od 10 km.
Kod sela Visoče i Plavci (blizu Metlike) delovi 13. proleterske NOU brigade »Rade Končar« odbili napad ustaša i naneli im velike gubitke.
- 20. decembar – Jedinice 1. slavonske NOU brigade zauzele ustaško-domobransko uporište u Orahovici (kod Podray Slatine), zarobile 70 domobrana i 10 ustaša i zaplenile 11 p. mitraljeza, 120 pušak3 i 15.000 metaka.
- 21. decembar – Po naređenju VS NOV i POJ formiran Ekonomski odsek GS NOV i PO za Hrvatsku.
– GS NOV i PO za Hrvatsku izdao uputstvo o sprovođenju mobilizacije na teritoriji Hrvatske.
– Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku. 1. slavonska NOU brigada dobila naziv: 12. hrvatska NO brigada.
– Između s. Brdana i s. Petrinjaca (pruga Zagreb – Beograd) 8. NO brigada Hrvatske napala neprijateljski transportni voz. zarobila 130 domobrana, ubila 25–30 ustaša i 6 nemačkih vojnika i uništila 2 lokomotive i 40 vagona.
– Kod s. Dragalića (između Okučana i N. Gradiške) diverzantska grupa 3. operative zone NOV i PO Hrvatske minirala nemački transportni voz, u kome je poginulo 47 i ranjeno 39 nemačkih vojnika. Uništeni su lokomotiva i 5 vagona.
– Kod s. D. i G. Zelova (blizu Sinja) 3. bataljon 3. dalmatinske NOU brigade odbio napad ustaških i domobranskih snaga i prinudio ih na povlačenje u pravcu s. Hrvača.
- 27'22. decembar – Us. Majuru (kod Kostajnice) delovi 7. divizije NOVJ zarobili domobransku posadu od 60 vojnika.

22. decembar – Delovi Kalničkog NOP odreda zauzeli domobransko uporište u s. Lepavinl (kod Križevaca), zarobili 37 domobrana i zaplenili 34 puške. 3000 metaka. 35 vojničkih odela. 35 pari cipela i drugu opremu.
23. decembar – Kod s. Močila (blizu Slunja), usled kvara aviona, spustio se padobranom komandant Crne Legije ustaški pukovnik Juraj Francetić. Seljaci iz s. Močila su ga uhvatili i predali komandi mesta, posle čega je sproveden u Slunj
- U Splitu italijanske vlasti streljale člana PK KPH za Dalmaciju Ivana Lavčevića-Lučića. narodnog heroja.
- Kod s. Gračanice (blizu Kutine), prilikom napada na nemački železnički transportni voz, poginuo operativni oficir Moslavačkog NOP odreda Nikola Božić Jug, narodni heroj.
25. decembar – U Slavoniji otpočelo trodnevno prošireno oblasno partijsko savetovanje. Odlučeno je: sprovesti mobilizaciju u svim delovima Slavonije i proširili oslobođenu teritoriju; posvetiti veću pažnju radu među nacionalnim manjinama, omladinom i ženama; formirati vojne komitete u kasarnama i pojedinim posadama radi aktivnijeg delovanja među domobranima; aktivnije prići raskrinkavanju izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije u Londonu. Draže Mihailovića i vodstva HSS, popularisati AVNOJ.
- Jedinice Banijskog NOP odreda napale posadu mostova kod s. Maje (blizu Gline) i stražaru kod Topuskog. Zarobljeno 38 domobrana a zaplenjeno: 2 p. mitraljeza, 33 puške, oko 10.000 metaka i druga oprema.
- Jedinice 1. slavonskog NOP odreda napale ustaško-domobransko uporište s. Cernik (blizu Nove Gradiške), ali se posle petočasovne borbe povukle.
- Jedinice 6. divizije NOVJ otpočele šestodnevni napad na ustaše, domobrane i italijanske posade u selima Raduču, Metku i Lovineu (kod Gospića), ali nisu uspelo da zauzmu ta sela zbog dolaska jakih neprijateljskih snaga iz Gospića. Neprijatelju je izbačeno iz stroja oko 650 vojnika, podoficira i oficira. Zaplenjeno je 160 pušaka, 3. p. mitraljeza, 4 mitraljeza, oko 40.000 metaka, 3 minobacača sa 253 mine, 75 bombi, 81 granata, 300 čebadi i druga oprema. Zarobljeno je 80 neprijateljskih vojnika, uništena su 2 tenka i oboren je 1 avion.
26. decembar – Jedinice 12. hrvatske NO brigade zauzele s. Orljavac (kod Slav. Požege), koje su bradili pripadnici nemačke nacionalne manjine. Neprijatelj je imao 55 mrtvih. Zaplenjeno je 45 pušaka, 5 p. mitraljeza, 5 automata. 4 pištolja, 1 minobacač i 25.000 metaka.
- Us. Klasniću (kod Ogulina), po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, od po jednog bataljona 7, 8. i 15. hrvatske NO brigade formirana 16 hrvatska NO brigada.
27. decembar – Održano savetovanje sa predsednicima seoskih odbora AFZ-a za opštinu Vrgorac.
- Delovi 3. dalmatinske NOU brigade zauzeli s. Poljicu (kod Imotskog), koje su branili ustaše i milicioneri. U toku borbe neprijatelj je imao 4 mrtva i 3 zarobljena vojnika.
28. decembar – Us. Podgori (kod Makarske), po naređenju Štaba 4. operativne zone NOV i PO Hrvatske, uspostavljena postaja Ratne mornarice.
- Na teritoriji Komande Zumberačkog vojnog područja, po naređenju Štaba 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske, formirana Glavna bolnica Komande zumberačkog vojnog područja i određena uprava te bolnice.
- Us. Sašićima (blizu Makarske) formiran Inicijativni ONO odbor za biokovsko-netretvljansko područje.
- 28/29. decembar – Us. Majuru (kod Kostajnice) jedinice 7. divizije NOVJ napale domobransku posadu. ali se morale povući zbog dolaska neprijateljskih tenkova iz Kostajnice. Neprijatelj je imao 16 mrtvih, 18 ranjenih i 14 zarobljenih vojnika, a jedinice 7. divizije NOVJ 22 mrtva i 48 ranjenih boraca. Zaplenjeno je: 2 protivtenkovska topa, 1 mitraljez, 22 puške, 3 sanduka bombi i 1500 metaka.
29. decembar – Povereništvo CK KPH za Slavoniju uputilo Okružnom komitetu KPH za Srem direktivu CK KPH o formiranju i sastavu partijskih komiteta u divizijama i o osnivanju ćelija u štabovima korpusa i divizija
30. decembar – U s. G. Borkima (kod Daruvara), po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, od 1. bataljona 12. hrvatske NO brigade. 2. bataljona Kalničkog NOP odreda i jednog bataljona 2. slavonskog NOP odreda formirana 16. hrvatska NO brigada, koja je kasnije dobila naziv: Omladinska brigada »Joža Vlahović«.

- U rejonu Vočina, po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, od 1. bataljona Kalničkog NOP odreda, jednog bataljona Moslavačkog NOP odreda i jednog bataljona 1. slavonskog NOP odreda formirana 17. hrvatska NO brigada.
 - GS NOV i PO za Hrvatsku izdao Stabu 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske uputstvo o borbi protiv Mačekove politike čekanja i njegove politike pasiviziranja naroda: naglašava se da treba raskrinkavati rukovodioce HSS koji ne saraduju sa NOP-om, kako bi se celokupno stanovništvo uključilo u NOP.
- ,11. decembar
- Održana vojna konferencija Štaba 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske i štabova 4. hrvatske NOU brigade i 13. NOU proleterske brigade »Rade Končar«, na kojoj je izabran zajednički Operativni štab za rukovođenje akcijama na Zumberku.
- Jedinice postaje Ratne mornarice iz Podgore i Primorski vod partizanskog bataljona »Vid Mihaljević«, u borbi sa ustašama i italijanskim vojnicima, zaplenili toga dana i sutradan 6 brodova (trabakula) u vodama južne Dalmacije. U brodovima je bilo oko 15 vagona hrane.
- Decembar
- U Hrvatskom primorju izašao prvi broj lista »Primorka«, organa AF2-n za Hrvatsko primorje.
 - Na o. Hvaru održana prva konferencija AF2-a.
 - Us. Pražnici (na o. Braću) održana sreska konferencija AF2-a, na kojoj je izabran sreski odbor AF2-a.

MAKEDONIJA

- 3 decembar
- U Tetovu OK KPJ za teritoriju Makedonije pod {talijanskom okupacijom otpočeo da izdaje list »Vostanik«, umesto listn »Bratstvo-.
- 4 decembar
- Us. Papradištu (kod Titovog Velesa) 3. četa NOP odreda »Dimitar Vlahov« vodila borbu protiv delova veleške kontračete.
- 1> decembar
- U istražnom zatvoru u Velesu (sada: Titov Veles) bugarska policija na zverski način ubila političkog komesara čete NOP odreda »Dimitar Vlahov« Blagoja Stračkovskog, narodnog heroja.
- Decembar d. p.
- U Skoplju, Bitolju i Resnu preki sud bugarske 5. armije osudio 10 pripadnika NOP-a na smrt, 4 na doživotnu robiju i 10 na kazne od 10 do 15 godina strogog zatvora.
17. decembar
- Kod s. Vojnice (blizu Titovog Velesa) 2. četa NOP odreda »Dimitar Vlahov« vodila tešku borbu u okruženju protiv bugarske policije i veleške kontračete. Uz gubitke od 8 mrtvih, četa je uspela da se probije iz okruženja i da se prebaci na kavatarski teren.
18. decembar
- U Velesu (sada: Titov Veles) bugarska policija otkrila i uhapsila člana biroa PK KPJ za Makedoniju i GS Mirču Aceva i člana GS NOP odreda za Makedoniju Strašu Pindžura. narodne heroje (koje će kasnije na zverski način ubiti). Osim toga. ona je otkrila i zaplenila štampariju PK KPJ za Makedoniju »Goce Delčev«.
20. decembar
- Kod manastira Prilepca (blizu Prilepa), posle teške borbe, bugarska vojska i policija iz Prilepa razbile Prilepski NOP odred »Đorče Petrov«. U borbi je, pored ostalih, ranjen i zarobljen (a posle strahovitog mučenja u prilepskom zatvoru ubijen) instruktor PK KPJ za Makedoniju Kiro Nacev Fetak, narodni heroj.
27. decembar
- Us. Konjskom (kod Prespanskog jezera) na zboru seljaka izabran MNO odbor.
30. decembar
- PK KPJ za Makedoniju uputio partijskim organizacijama direktivno pismo u kome im daje uputstvo da zimski period iskoriste za rad sa narodom i sa omladinom i da se pripreme za nove borbe.
- Decembar
- Iz Stipa izašla grupa pripadnika NOP-a i uputila se na pl. Plačkovicu. Trebalo je da ona posluži kao jezgro budućeg NOP odreda, ali ju je bugarska policija otkrila i razbila.
 - U s. Karbunici (kod Kičeva) formiran MNO odbor.

SLOVENIJA

5. decembar – Na pl. Pohorju nemački vojnici napali logor ti kome se nalazila jedna četa Pohorskog partizanskog bataljona Štajerske operativne zone NOV i PO Slovenije. Kada jп partizanima pristiglo pojačanje, neprijatelj se u neredu povukao.
7. decembar – U vezi s nameravanom nemačkom prinudnom mobilizacijom Slovenaca za istočni front, Pokrajinski sekretarijat KPS za Gorenjsku dao direktivu da se organizuje odlazak ljudstva u partizane, kao protivmera koja će sprečiti nemačke namerp.
10. decembar – U Slovenačkom primorju izašao prvi broj lista Vestnik . Izdavao ga PK KP Slovenije za Slovenačko primorje.
11. decembar – Naredbom Glavnog štaba NOV i PO za Sloveniju formirana 2. operativna zona NOV i PO Slovenije, na teritoriji Dolenjske i Bele krajine s jedinicama: slovenačkom NOU brigadom »Matija Gubec«, slovenačkom NOU brigadom »Ivan Cankar«, Zapadnodolenjskim NOP odredom i, privremeno, 1. slovenačkom NOU brigadom »Tone Tomšič«.
12. decembar – Slovenačka NOU brigada »Matija Gubec«, sa delom 1. slovenačke NOU brigade Tone Tomšič«, posle duge i oštre borbe uništila belogardističku posadu u Ajdovcu (kod Zužemberka) i zaplenila veću količinu oružja, municije i hrane.
Pošto slovenački predstavnici nisu stigli na I zasedanje AVNOJ-a u Bihacu, na sednici Izvršnog odbora Osvobodilne fronte rešeno koja će lica ući u Izvršni odbor AVNOJ-a.
13. decembar – Kod s. Dobrave (na putu Trebnje -- Zužemberk) 2. bataljon slovenačke NOU brigade Matija Gubec vodio borbu protiv italijanskih vojnika i belogardista i primorao ih na povlačenje.
15. decembar – Kod s. Dobrave jedinice slovenačke NOU brigade »Matija Gubec« napale neprijateljsku kolonu, jačine oko 500 vojnika, koja se kretala iz Trebnja na Zužemberk. Neprijatelj je tek u sumrak uspeo da se probije za Zužemberk.
– Jedinice 2. operativne zone NOV i PO Slovenije napale belogardistički l italijanski garnizon u s. Turjaku i s. Skocjanu (kod Lašča). Akcija je delimično uspeła.
18. decembar – Na Ključu italijanski vojnici i belogardisti napali 2. bataljon Dolomitskog NOP odreda. Bataljon se uveče povukao na nove položaje na Babnoj gori.
- 22/23. decembar – Slovenačka NOU brigada --Matija Gubec« napala jaku neprijateljsku posadu u Zužemberku i zaplenila nešto oružja i municije.
24. decembar – Kod s. Ajdoveca i s. M. i V. Lipoveca (kod Zužemberka) oko 2.000 neprijateljskih vojnika napali položaje 2. slovenačke NOU brigade »Matija Gubec« ali su odbijeni i primorani da se, uz gubitke, povuku.
– Na Kostonjskoj planini (blizu Kamnika) Kamniški i Moravški bataljon Kokršskog NOP odreda vodili oštru borbu protiv jakih snaga neprijatelja i naneli im gubitke.
26. decembar – GS NOV i PO za Sloveniju podelio slovenačku teritoriju na četiri operativne zone: Dolenjsku operativnu zonu NOV i PO Slovenije (2. slovenačka NOU brigada »Matija Gubec«. 3. slovenačka NOU brigada »Ivan Cankar«, Istočnodolenjski i Zapadnodolenjski NOP odred); Notranjsku operativnu zonu NOV i PO Slovenije (1. slovenačka NOU brigada »Tone Tomšič«, 4. slovenačka NOU brigada »Ljubo Sercer« i Notranjski NOP odred), Alpsku operativnu zonu NOV i PO Slovenije (Soški, Gorenjski i Dolomitski NOP odred) i Štajersku operativnu zonu NOV i PO Slovenije (Kamniški, Moraviški, Kozjanski, Savinjski i Pohorski partizanski bataljon).
– GS NOV i PO za Sloveniju dao Stabu Štajerske operativne zone NOV i PO Slovenije uputstvo o reorganizaciji jedinica u Štajerskoj.
- 26/27. decembar – Neprijateljska uporišta u dolini r. Mirne: s. Krmelj, s. Tržišče i s. Dob (kod Mokronoga) napale jedinice Dolenjske operativne zone NOV i PO Slovenije. Potpuno je uništena posada u s. Dobu i zaplenjena znatna količina oružja i municije.
- Decembar U Ljubljani izašao prvi broj lista »Narod v ječi« (Narod u zatvoru), vesnika Slovenske narodne pomoći.

SRBIJA

1. decembar Nemačke i ustaško-domobranske jedinice otpočele desetodnevno bezuspesno čišćenje istočnog Srema.
4. decembar U Novom Sadu mađarski vojni sud osudio na vremenske kazne (dn 15 godina robije) 77 skojevaca iz grada i najbliže okoline.
12. decembar Glavni štab NOP odreda za Srbiju dostavio svim NOP odredima u Srbiji raspis u kome ukazuje na greške učinjene u toku prošlog leta i jeseni i daje Emernice za budući rad.
- Na ž. st. Bečmen – Jakovu (na pruzi s. Batajnica - s. Boljevci) delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske uhili 3 ustaše a ostale materali u bekstvo i oštetili tt uređaje.
- U bolnici u Prizrenu podlegao ranama i teškom zlostavljanju italijanskih okupatorskih vlasti, član biroa oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju, Emin Duraku. narodni heroj.
5. decembar U blizini s. Strbca (kod Uroševca) jedna bugarska poterna jedinica napala Šarplaninski NOP odred i u kraćoj borbi zarobila jednog partizana.
- Između s. Batajnice i s. Nove Pazove delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske prekinuli tt veze.
11. decembar U s. Novim Karlovcima (kod Indije), u prisustvu delegata CK KPH, otpočelo dvodnevno partijsko savetovanje OK KPJ za Srem. na kome je razmotrena aktivnost KPJ, SKOJ-a, NO odbora, NO fronta, AF2-a i partizanskih odreda u toku 1942. godine i doneseni su zaključci o njihovom daljem radu. Odlučeno je da se nastavi oružana borba protiv okupatora i njegovih slugu i formira Okružni odbor AF2-a. Sa savetovanje je upućen pozdrav borcima 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske i predlog Vrhovnog štaba NOV i POJ da se formira 1. vojvodanska brigada.
- Zbog pojave i pokreta Sarpianinskog NOP odreda, bugarske jedinice i milicija otpočele blokiranje sela u Siriničkoj župi (kod Uroševca), strahovito teroristički, pljačkajući i ubijajući stanovništvo.
10. decembar Kod s. Obražde (blizu Lebane) delovi Jablaničko-pasjačkog NOP odreda napali jednu četu bugarskih vojnika te je razbili i gonili oko 15 km. Pri povratku su razbili i nedicevce koji su išli u pomoć bugarskim vojnicima (poginulo je preko 20 nedicevaca). U borbi je, na strani partizana poginuo Dragoljub Radosavljević Toplica«, narodni heroj, a jedan partizan je ranjen.
- Četvrti bataljon 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske naredio svim sreskim štabovima u Sremu da formiraju, odnosno reorganizuju, mesne desetine i čete i da na teritoriji srezova od postojećih četa, formiraju rezervne bataljone. Ta formiranja su uskoro i izvršena.
- 10/11. decembar U Kraljevu i okrugu kraljevačkom Specijalna policija izvršila provalu partijske organizacije i uhapsila oko 50 članova KPJ i SKOJ-a.
11. decembar Kod s. Starčeva (blizu Petrovca) delovi Požarevačkog NOP odreda razoružali partizane SDS.
12. decembar U s. Mrljaku (kod Prokuplja) delovi Jablaničko-pasjačkog NOP odreda sukobili se sa bugarskim jedinicama i jedinicama SDS. Posle kraće borbe partizani su se povukli ka s. Obrtincu, uz gubitke od 1 mrtvog.
- U rejonu sela Grgurevaca (blizu Rume) delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali iz zasede na oko 40 domobrana i naneli im gubitke.
13. decembar Između s. Kališta i V. Sela (na pruzi Požarevac – Petrovac) delovi Požarevačkog NOP odreda srušili most i pokidali tt veze
14. decembar Prvi šumadijski NOP odred napao Sopot, koji je branilo oko 12(1) pripadnika SDS. Zbog snažnog otpora neprijatelja mesto nije zauzeto.
15. decembar Između Milana Nodića i Koste Pećanca postignut sporazum o rasformiranju četničkih odreda Koste Pećanca. Ljudstvo tih odreda je do kraja godine ušlo u sastav SDS. SDK i četničkih jedinica Draže Mihailovića.

- Decembar s* Na severnim padinama Sare. /bog neprekidnih poterà bugarskih jedinica i zbog drugih velikih teškoća, rasformirao se Sarplaninski NOP odrod. Neki njegovi borci su uspeli da se prebace na teren Uroševca.
- 16. decembar* – Zbog ubistva jednog špijuna u Lapljem Selu (kod Prištine), okupatorske i kvislinške vlasti otpočele petodnevna masovna hapšenja i represalije nad svim istaknutim simpatizerima NOP-a i članovima ilegalnog MNO odbora.
- 19/20. decembar* – Na drumu s. V. Radinci – s. Grgurevci (kod Kume) dolovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske prekinuli tt veze.
- 21. decembar* – Između s. Calme i Srem. Mitrovica delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske pokidali tt veze.
- 23. decembar* – U s. Starim Banovcima (kod St. are Pazove) delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske razoružali finanse, zaplenivši 8 pušaka s municijom i dosta druge opreme.
U selima Devči. Arbanaseima, Az Bresnici, Krajkovcu, Rožini, Lepaji, Biljegu. Balajncu i drugim (kod Prokuplja) delovi bugarskog 1. okupacionog korpusa pohvatali i streljali 68 meštana – saradnika narodnoDslobodilačkog pokreta i popalili veći broj kuća
- 24. decembar* – U Mladenovcu, na železničkoj slanici, partizanka Živka Darnjanović ubila nemačkog oficira 1 četničkog vojvodu, a ranila jednog nemačkog oficira, pa zatim, da ne bi živa pala u ruke neprijatelju, izvršila samoubistvo.
- 24/25. decembar* – Delovi 1 šumadijskog NOP odreda napali posadu stanice Srpske državne straže u s. Cumiću (kod Kragujevca).
- 25. decembar* – Jedinice nemačke 704. divizije, za odmazdu zbog ubistva jednog nemačkog oficira, streljale u Mladenovcu 50 talaca.
- 26. decembar* – Na pl. Ozrcnu, u zasedi, delovi Ozrenskog NOP odreda sačekali patrolu od 5 pripadnika SDS. te dvojicu ubili a trojicu zarobili.
- 27. decembar* – Između s. Vognja i Srem. Mitrovica delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske minirali železničku prugu, razorili 15 metara pruge i uništili lokomotivu i 4 vagona.
Kod s. Batajnice (blizu Zemuna) mesna partizanska desetina napala 7 nemačkih policajaca iz Zemuna. Poginulo 5 policajaca i 1 seljak (kočijaš), dok su 2 policajca uspela da pobegnu. U sukobu su poginula i 2 partizana
- 28. decembar* U s. Pećincima (kod Rume) delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali legionarsku posadu, naneli joj gubitke i proterali je iz sela.
Na putu između selu Obrežu i Grubovaca (južni Srem) delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali odeljenje nemačkih vojnika i petokolonaša i naneli im gubitke, zaplenivši, pored ostalog. 7 pušaka i nešto vojničke opreme.
- Decembar k.* – Između sela Morovića i Višnjićev. i kod s. Jamene (blizu Sida i Srem Kače), iz zasede. delovi 4. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali prolazeće nemačke vojnike, ustaše i žandarme. Poginulo je oko 50 neprijateljskih vojnika.
U s. Vrelu (kod Prištine) održan prošireni sastanak proširenog Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju na kome je, pored ostalog, odlučeno da se od dela ljudstva šiptarskog NOP odreda »Zejnel Ajdini* formira NOP odrod »Emin Duraku«. Odred »Zejnel Ajdini« imao je da dejstvuje na Kosovu a odred »Emin Duraku« na teritoriji Metohije.
– U rejonu Ceste šume (na Deliblatskoj peščari, u Banatu) ponovo formiran Južnobanatski NOP odred.
– Stab Jastrebačkog NOP odreda izdao proglas narodu Dobrića, Morave i Toplice, u kome ga obaveštava o ubijanju, paljenju i pljačkanju od strane bugarske okupatorske vojske i poziva ga da s puškom u ruci nastavi borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika.

U s. Rudovclma (kod Lazarevea) OK KPJ za Arandelovac formirao SK KPJ za srez kolubarski.

Jastrebački, Jablaničko-pasjački. Leskovatki. Rasinski i Požarevački NOP odred naredili svim opštinskim upravama na svojim teritorijama da prekinu rad i ne izvršavaju naređenja okupatorskih i kvislinških vlasti.

U Prizrenu, od Srba i Siptara, formiran prvi ilegalni SNO odbor.

Izašao prvi broj lista Kroz borbu organa Oblasnog kmiteta SKOJ-a za Kosovo i Metohiju.

